

policy, to promote the development of European democratic values taking into account their own national traditions, in the political sphere. Objectively, there is a request of the society to create the conditions for forming citizens and especially pupils and students' political culture. Educational institutions can perform the above mentioned task efficiently and productively.

Key words: political culture, characteristics, structural components, axiological, cognitive, operational, subjective, political competence, social position.

УДК 378:371.13:004(71)

І. В. Демченко

ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ 2.0 ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: ДОСВІД КАНАДИ

Навчання – у значній мірі соціальний процес. Соціальні групи надають своїм користувачам ресурси для навчання.

*Джон Сілі Браун та Пауль Дагід
(«Соціальне життя інформації»)*

У статті розглянуто проблему підготовки майбутніх учителів Канади до використання соціальних мережеских технологій у професійній діяльності, висвітлено дидактичні можливості Веб 2.0 технологій в освіті та наведено приклади їх застосування. Проаналізовано, яким чином студенти педагогічних спеціальностей можуть долучитися до глобального інформаційного простору з метою отримання необхідних знань і досвіду.

Ключові слова: Веб 2.0 технології, інформаційно-комунікаційні технології, педагогічна освіта Канади, дидактичні можливості соціальних мережеских технологій.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Останні кілька десятиліть відбувається переміщення всіх форм комунікації, публікації матеріалів, обміну інформацією у мережеві цифрові платформи – в основному Інтернет, але також і стільникові мережі, цифрове ТБ, ігрові мережі, супутниковий зв'язок, персональні мережі тощо. Всі ці платформи одним словом можна назвати «кіберпростір» (термін вперше вживаний Вільямом Гібсоном (William Gibson) у 1984 році на означення віртуального простору, в якому циркулюють електронні дані всіх комп'ютерів світу) [1, с. 6].

В українському інформаційному просторі також особливе місце відведено соціальним мережеским технологіям, які є потужним засобом отримання інформації, комунікації, обміну контентом та об'єднання учасників за спільними інтересами. За статистикою, тільки мережа Facebook нараховує більше чотирьох мільйонів активних користувачів в Україні. Слід зазначити, що незважаючи на численні переваги використанні Веб 2.0 технологій, вони ще не увійшли в сучасну вітчизняну освіту як новітні засоби навчання, тому актуальним є питання вивчення зарубіжного досвіду їх ефективного впровадження в освіту, зокрема, педагогічну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Канадська науково-педагогічна література зацікавила нас з огляду на те, що Канада є однією з передових країн у впровадженні інформаційно-комунікаційних технологій в педагогічну освіту. В результаті детального вивчення робіт канадських дослідників педагогіки (Джон Дрон, Террі Карсенті, Тоні Бейтс, Рейчал Молл, Джулія Хенгстлер, Террі Андерсон, Тереза Фарелл, Леслі Пос та ін.) ми виявили, що проблема використання соціальних мережеских технологій в педагогічній освіті глибоко вивчається та підтримується з боку держави. Так, значна увага приділена дослідженню функціонального наповнення та дидактичних можливостей Веб 2.0 технологій в онлайн-навчанні; вивченню особливостей впровадження соціальних медіа-технологій в педагогічну освіту; виокремленню найбільш ефективних ресурсів та додатків для оптимального використання їх у навчальній діяльності.

Формулювання цілей статті. Метою статті є виявлення особливостей впровадження та використання Веб 2.0 технологій в педагогічній освіті Канади в умовах підвищення їх ролі в сучасному інформаційному просторі.

Виклад основного матеріалу. Історично розвиток нових технологій (наприклад, мова, масове виробництво книг) сприяло згуртуванню суспільства у різноманітні культурні групи [2]. Це стосується і впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, адже соціальні медіа технології також є потужним засобом об'єднання навколо спільних ідей, дослідження проблем, комунікації тощо.

Дослідник цифрових технологій для освіти в Канаді Террі Карсенті (Thierry Karsenti) зазначає, що сьогодні коледжі та університети Канади, які надають програми підготовки вчителів, повинні пристосуватися до мінливого світу інформаційних технологій. Завдяки застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій освіта може значно оптимізувати умови навчання, наукових досліджень, отримання знань [3].

З 2005 року, за свідченням Тоні Бейтс, починають активно використовуватися нові веб-інструменти, зокрема, у сфері освіти. Їх коротко називають Веб 2.0 засоби, оскільки вони відображають різні культури використання мережі від формального «центр-периферія» до інститутських веб-сайтів [4].

Соціальні медіа-технології розповсюджуються, пов'язуючи між собою дослідників, учнів, освітян, що призводить до неперервного наукового прогресу та спільного збереження існуючих на нових знань. Канадські дослідниці Рейчал Молл (Rachel F. Moll) та Джулія Хенгстлер (Julia Hengstler) визначають соціальні медіа-технології як *програмне забезпечення та веб-технології, які полегшують інтерактивні діалоги, з використанням можливостей Веб 2.0-технологій, що дозволяє створювати та обмінюватися призначеним для користувача контентом* (наприклад, відеопортал YouTube, сайт обміну фотографіями Flickr, соціальні мережі Facebook, Twitter та ін.) [2, с. 3].

Рис. 1. Веб 2.0 технології для освіти.

Автори книги «Teaching crowds» (Канада) Джон Дрон (John Dron) та Террі Андерсон (Terry Anderson) називають всі соціальні медіа-технології (або технології Веб 2.0) «технологіями соціального навчання». Соціальним можна назвати навчання за допомогою технологій, в якому беруть участь дві або більше осіб. Більшість технологій використовуються учнями та вчителями шляхом обміну інформацією, анотування, дискусій, редагування, спільного створення знань тощо [1].

Леслі Пос (Leslie Paas), досліджуючи вплив ІКТ на неперервну педагогічну освіту, однією з головних функцій соціальних медіа називає відведення більше часу для навчання в онлайн-середовищі, що призведе до перетворення ролі учителя від ілюстратора до активного учасника набуття знань [5].

На малюнку ліворуч представлено аудиторне заняття, на якому вчитель передає знання студентам (транслятор), на малюнку праворуч в онлайн-середовищі вчитель є активним учасником навчального процесу. Друга модель навчання сприяє ефективнішому засвоєнню знань та творчому опрацюванню інформації, а також формуванню пізнавальної самостійності та активності учасників онлайн-середовища.

Рис. 2. Трансформація ролі вчителя в онлайн-середовищі [5].

Головною особливістю Web 2.0 інструментів, на думку Тоні Бейтса (Tony Bates) є те, що вони надають кінцевому користувачеві можливість отримувати доступ, створювати, поширювати і легко обмінюватися інформацією у відкритому доброзичливому середовищі. Користувачі також можуть контролювати якість інформаційного наповнення самостійно. Іноді інструменти Web 2.0 називають інструментами «демократизації» в Мережі. Web 2.0 засновані на дуже простому програмному забезпеченні, тому постійно з'являються нові, і їх використання безкоштовне або за дуже низькою ціною [4].

Джон Дрон (John Dron) та Террі Андерсон (Terry Anderson) детально аналізують функціональне наповнення соціальних мережеских технологій з позицій навчання на наводять приклади найбільш уживаних та ефективних засобів Веб 2.0 в освіті:

Таблиця 1

Дидактичні можливості Веб 2.0 технологій.

Функція	Дидактичні можливості	Приклад
Взаємозв'язок учнів (вчителів, науковців, дослідників)	Профілі користувачів, які вказують на освітні інтереси, розташування, а також навчальні плани учнів (науковців, дослідників), дозволяють їм комунікувати один з одним, брати участь в обговореннях та дискусіях	Профайли Facebook (https://www.facebook.com/) або Elgg (https://elgg.org/)
Створення і забезпечення сталого соціального капіталу	Дозволяє учням (науковцям, дослідникам) набути впевненості та підтримувати взаємозв'язок для навчання	Facebook, Twitter, LinkedIn, academia.edu, CiteSeer
Участь в обговореннях та дискусіях	Дозволяє користувачам обмінюватися відгуками, власним баченням, рекомендаціями щодо навчальних планів, змісту дисципліни, навчатися один в одного, і таким чином підтримуючи взаємозв'язок у навчанні	Moodle Forum, Elgg Group Discussions, Usenet News
Відкриття нових знань та отримання рекомендацій	Дозволяє користувачам обмінюватися рекомендаціями щодо статей, ресурсів, фото, відео та аудіоматеріалів тощо	Google Search, Amazon Recommends, eBay reputations, Slashdot Karma, Amazon Bookshelf, CiteULike

Групова підтримка	Дозволяє групам зустрічатися; координувати та документувати зустрічі як реальні, так і віртуальні, і таким чином зміцнювати групові процеси та будувати освітні мережеві ресурси більш ефективно	MeetUp, Doodle, Outlook
Спільне редагування	Дозволяє групам користувачів та мережам публікувати, редагувати, анотувати публікації, зберігати документи як частина навчального процесу	Google Docs, wikis, Sharepoint, Etherpad
Спільне оцінювання	Дозволяє користувачам оцінювати інформацію та відображати колективні результати, і таким чином розвивати метакогнітивні уміння (уміння управляти власною когнітивною системою)	CoFIND (система фільтрації та самоорганізації інформації для учнів), SurveyShare
Самопублікація в мережі	Висловлювання власних думок та вражень за допомогою текстів, аудіо та відео, з наданням можливості для коментарів та оцінок інших користувачів, розповсюдження матеріалів	Блоги, влоги (відео блог), подкасти (цифровий медіа-файл в мережі)
Чат	Чат в реальному часі дозволяє підтримувати взаємозв'язок, коли це необхідно	Миттєві повідомлення, аудіо- та відеоконференції (Skype), вебінари (Elluminate, Adobe Connect, Live Meeting, Blackboard (платформи для веб-конференцій))
Координація проектів та робочого процесу	Покращує здатність учнів (науковців, дослідників) працювати над проектом самостійно чи у групі	Github, Microsoft Outlook, Microsoft Sharepoint
Соціальні календарі	Допомагають краще організувати навчальну діяльність	Doodle, Google Calendar

Джон Дрон та Террі Андресон заявляють, що створити соціальний додаток вже не є прерогативою експертів. Сьогодні кожен з базовими вміннями роботи у веб-браузері може створити соціальний додаток, наприклад, на сайті Ning (ning.com) або групу у мережах Facebook, Elgg System, academia.edu, LinkedIn, розробити цілий курс або навчальну програму тощо [1].

Канадський дослідник Тоні Бейтс також детально описує соціальні медіа та їх практичне застосування. Нижче наведена таблиця показує деякі засоби Веб 2.0 технологій. Це, звичайно, не повний список, але він використовується найчастіше в Канаді.

Таблиця 2

Інструменти та сфера застосування Веб 2.0 технологій в освіті.

Вид інструменту	Приклад(и)	Застосування
Блоги (Blogs)	• Stephen's Web (http://www.downes.ca/)	Дозволяє користувачеві робити регулярні пости в Інтернет-просторі, наприклад, персональний щоденник або аналіз поточних подій
Вікі (Wikis)	• Wikipedia (http://en.wikipedia.org/)	Відкрита колективна публікація, яка дозволяє людям редагувати або створювати інформацію
Соціальні мережі (Social networking)	• Facebook (http://www.facebook.com/) • MySpace (http://www.myspace.com/)	Соціальні ресурси, які поєднують людей з їх друзями та колегами по роботі, навчанню, або просто знайомими

Мультимедійні архіви (Multimedia archives)	<ul style="list-style-type: none"> • Подкасти (Podcasts) (мовлення в Інтернеті) • YouTube (http://www.youtube.com/) • Flickr (http://www.flickr.com/) • iTunes • Електронні портфоліо (e-portfolios) 	Дозволяють кінцевим користувачам мати доступ до аудіо- та відеозаписів, фотографій; зберігати, завантажувати та обмінюватися ними
Синхронні засоби зв'язку (Synchronous communication tools)	<ul style="list-style-type: none"> • Skype • Elluminate • Adobe Connect 	Дозволяє підтримувати безкоштовно "в реальному часі" аудіо- та відеозв'язок у мережі Інтернет
Тривимірні віртуальні світи (3-D virtual worlds)	<ul style="list-style-type: none"> • Second Life (http://secondlife.com/) 	Сконструйована у режимі реального часу комунікація, випадкове поєднання / зв'язок людей у віртуальному середовищі
Ігри, розраховані на багато користувачів (Multiplayer games)	<ul style="list-style-type: none"> • Lord of the Rings Online (http://www.lotro.com/) 	Дозволяє гравцям конкурувати або співпрацювати один з одним або з третьою стороною за допомогою комп'ютера, як правило, в режимі реального часу
Мобільне навчання (Mobile learning)	<ul style="list-style-type: none"> • Мобільні пристрої та додатки 	Дозволяє користувачам отримати доступ до безлічі інформаційних форматів (голос, текст, відео тощо) в будь-який час, в будь-якому місці
Відкрите інформаційне наповнення (Open content)	<ul style="list-style-type: none"> • MIT Open Course Ware (http://ocw.mit.edu/) 	Цифрові навчальні матеріали, доступні безкоштовно в мережі Інтернет як для інструкторів, так і для учнів

Як зазначає Тоні Бейтс (Tony Bates), «інструменти Веб 2.0 є настільки відносно новими для освіти, що педагоги досі не знайшли нові методики для викладання і навчання, які б максимально їх використовували» [4]. Тому досить важливо, як зауважує Рейчал Молл (Rachel Moll), дослідити, як ефективніше застосовувати інструменти соціальних медіа-технологій у галузі педагогічної освіти [2].

Наукові співробітники Факультету Освіти Університету Реджайни Алік Курос (Alec Couros) та Катія Хільдебрандт (Katia Hildebrandt) навпаки, вважають, що, оскільки зміни у сфері освіти відбуваються надзвичайно швидко, слід присвятити більше часу не методиці навчання, а допомогти майбутнім учителям орієнтуватися у глобальних мережах та створювати свої власні навчальні мережі, що забезпечить безперервний професійний розвиток успішного педагога. Перед викладачами та інструкторами стоїть непросте завдання у підтримці виходу студентів, майбутніх учителів, у нові цифрові простори. Дослідники подають декілька порад, які допоможуть у цьому процесі.

1. *Конструювання розуміння цифрового світу у студентів.* (Зміни у суспільстві відбуваються шаленим темпом, освіта не є винятком. Тому надзвичайно важливо поєднувати навчальний процес з новими можливостями цифрових технологій, якими студенти і так користуються у повсякденному житті).

2. *Моделювання взаємодії у цифрових світах.* (Для майбутніх учителів важливо взаємодіяти із провідними дослідниками у галузі педагогіки з усього світу. Для цього викладачі та інструктори мають сприяти активній роботі студентів педагогічних спеціальностей у мережах, популярних серед науковців, а також навчити створювати власні блоги, сторінки у всесвітній мережі).

3. *Демонстрація педагогічної цінності соціальних мереж та інструментів.* (Викладачі та інструктори повинні продемонструвати студентам дидактичні можливості використання різних соціальних медіа-платформ та інших інструментів. Наприклад, побудувати курс онлайн-навчання у мережі Твіттер з використанням додатків Google Plus та Google Docs з метою професійної співпраці між викладачами та студентами).

4. *Розвиток цифрової та мережевої грамотності у майбутніх учителів, а також допомагати конструювати онлайн-ідентичність (віртуальна самопрезентація в мережі Інтернет).* (Створення власних Е-портфолію, придбання студентами власних доменів з метою стати не просто відвідувачем цифрового світу, а його постійним мешканцем).

5. *Допомога студентам стати рівноправними учасниками у цифровому середовищі та не мати страху висловлювати власні думки і піднімати суспільно важливі проблеми.* (Студенти повинні мати упевненість у тому, що можуть висловлювати думки з приводу проблем, які стосуються їхнього життя, не побоюючись, що це якимось чином відобразиться на їх професійній кар'єрі. Проблеми можуть стосуватися расової або статевої несправедливості, та будь-яких інших суспільно важливих тем Студентам потрібно роз'яснити їх права та обов'язки в інтернет-мережі, щоб їх участь була результативною) [6].

Соціальні медіа технології відіграватимуть ключову роль у реформуванні освіти ХХІ століття, тому і в підготовці вчителів, на думку Рейчал Молл (Rachel Moll), потрібно діагностувати практику використання сучасними студентами педагогічних спеціальностей інструментів Веб 2.0 та вивчити, наскільки вони компетентні у цій сфері [2].

Дослідниця в результаті спільного з австралійськими вченими експерименту зазначає, що всупереч вільному володінню багатьма студентами факультетів освіти Канади цифровими вміннями, вони нечасто використовують соціальні медіа технології для навчання. Так, найбільший відсоток серед опитаних використовують для навчальної діяльності соціальні мережі (social networking – 59 %), веб-сайти поширення відеоматеріалів (video sharing – 47 %), системи управління навчальним процесом (Learning Management System – 38 %). Менш компетентними студенти вважають себе у використанні інструментів з управління документами (Google docs або Dropbox – 22 %, wikis – 19 %) та засобів комунікації (MSN Chat – 18 %). Автори зауважили, що лише незначна частина студентів використовує, наприклад, Facebook у навчальних цілях, притому, що у повсякденному житті ця соціальна мережа надзвичайно популярна. Дослідники пояснюють це тим, що студенти просто не знають, як застосовувати цей інструмент у навчанні, хоча він має значний потенціал [2].

Автори припускають, що викладачі мають знайти творчі підходи до впровадження та використання новітніх технологій, і замість того, щоб витратити час на з'ясування питання, чи є студенти «цифровими аборигенами» чи ні, слід повернутися до «витоків» педагогіки: педагогічна практика, діагностика знань, навчальні стратегії з використанням соціальних медіатехнологій [2].

Як зазначалося вище, зростання кількості соціальних медіа призвело до появи таких *мережесих сайтів*, як *Twitter, YouTube, MySpace, LinkedIn, Flickr, Google+*. Ці сайти дозволяють своїм користувачам створювати групи та кола «друзів» і публікувати інформацію різного характеру у вигляді тексту, зображення або відео в якості оновлення статусу. Вони допомагають друзям взаємодіяти один з одним, заохочують користувачів розширювати свої зв'язки шляхом пошуку нових контактів [7].

На початку 2015 року в Університеті Реджайна на Факультеті Освіти було проведено Saskedchat, тижневий чат в соціальній мережі *Twitter*, який організовано для майбутніх та практикуючих педагогів. Усі запрошені взяли участь у дискусії, яка стосувалася підготовки педагогічних кадрів та професійної діяльності в освіті. Досвідчені практикуючі вчителі надавали корисні поради та консультації студентам Факультету Освіти та вчителям-початківцям.

Із поширенням широкомасштабного доступу до мережі Інтернет використання потокового відео також швидко зростає у сфері педагогічної освіти. Найбільш популярним сайтом з відеоматеріалами в Канаді є *YouTube* (4 місце за популярністю серед всіх сайтів). У 2010 році канадські та американські дослідники розробили спільний веб-відео проєкт із застосуванням інструментів Веб 2.0 технологій. Цей курс було впроваджено у навчальну

програму майбутніх учителів в Університеті Західної Алабами (США). Модель була випробувана вперше у сфері педагогічної освіти і показала свої результати. Метою веб-відео проекту було ознайомлення студентів з Web 2.0 технологіями і забезпечення можливості отримати інформацію щодо їх застосування у педагогічній практиці (теорія, дискурси, дослідницькі підходи на основі трьох джерел знань: наука, Веб 2.0 технології, особистий досвід). Студенти повинні були на основі вивчення наукових статей обмінюватися думками через веб-відео, розміщеного на вебблогів (відео блоги), брати участь у групових обговореннях он-лайн, створювати власні композиції, які повинні містити відео, зображення, аудіо, розповіді, анімацію. Зокрема, веб-відео проект включав в себе наступні завдання: 1) особиста модель використання веб-відео в поточному навчанні і майбутній професійній діяльності; 2) відео веб-журнал практичних вправ; 3) участь в аудиторних обговореннях в малих групах; 4) створення власного цифрового відео студента і розповсюдження його в мережі YouTube; 5) самооцінка створеного відео блогу і веб-відео подкастів [8]

Висновки. Значна кількість новітніх веб-інструментів та сервісів сьогодні надає студентам можливість створювати їхні власні цифрові навчальні матеріали, особисті середовища навчання і соціальні мережі. Звичайно ж, ці інструменти не замінять формальної освіти, але вони є революційними та дієвими.

Аналіз канадської науково-педагогічної літератури показав, що дидактичні можливості використання Веб 2.0 технологій дозволяють студентам педагогічних спеціальностей завжди бути учасниками глобального інформаційного простору. Активно, самостійно або спільно з іншими студентами здобувати знання, обмінюватися досвідом, спілкуватися та об'єднуватися за спільними інтересами – необхідні для сучасної освіти способи залучення учасників навчального процесу до їх професійної самореалізації в майбутньому. В освіті сьогодні існує загроза цифрового розриву між викладачами та студентами, тому використання соціальних мережевих технологій є одним із факторів, який може подолати цю прірву та налагодити ефективний діалог в процесі навчання.

Список використаних джерел

1. Dron J. Teaching Crowds : Learning and Social Media [електронний ресурс] // John Dron, Terri Anderson. – Athabasca University Press, Paperback, December 1, 2014. – Режим доступу : http://klangable.com/uploads/books/99Z_Dron_Anderson-Teaching_Crowds.pdf. – Назва з екрану.
2. Nielsen W. Social media use among pre-service primary teachers [електронний ресурс] / W. Nielsen, R. Moll, T. Farrell, N. McDaid, G. Hoban // Journal of Instructional Technology and Distance Learning, August. – 2013, Vol. 10. – No. 8. – Режим доступу : http://www.itdl.org/Journal/Aug_13/Aug_13.pdf, С. 3. – Назва з екрану.
3. Karsenti T. The impact of online teaching videos on Canadian pre-service teachers [Електронний ресурс] / T. Karsenti, S. Collin // Campus-Wide Information Systems, 2011. – Vol. 28. – Iss 3, pp. 195–204. – Режим доступу : <http://dx.doi.org/10.1108/10650741111145724>. – Назва з екрану.
4. Bates T. Understanding Web 2.0 and its implications for e-learning. In M. J. W. Lee & C. McLoughlin (Eds.), Web 2.0 – based e-learning: Applying social informatics for tertiary teaching (pp. 21-42). doi:10.4018/978-1-60566-294-7.ch002 2011 <http://www.tonybates.ca/wp-content/uploads/Final-typeset-chapter1.pdf>.
5. Paas L. How Information and Communications Technologies Can Support Education for Sustainable Development. Current uses and trends [електронний ресурс] / L. Paas // Leslie Paas, Heather Creech. – International Institute for Sustainable Development, Jan. 2008. – Режим доступу: http://www.iisd.org/pdf/2008/ict_education_sd_trends.pdf. – Назва з екрану.
6. Couros A., Hildebrandt K. Developing Teacher Candidates in a Networked World. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cea-ace.ca/blog/alec-couros-and-katia-hildebrandt/2015/03/3/developing-teacher-candidates-networked-world>. – Назва з екрану.
7. Cyberbullying. Selected key issues affecting education [електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.ctf-fce.ca/en/Pages/Issues/Cybertips-for-teachers.aspx>. – Назва з екрану.
8. Lupshenyuk D., Hocutt M., Owston, R. Web Video Project as an Instructional Strategy in Teacher Education [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.yorku.ca/rowston/SITE2011.pdf>. – Назва з екрану.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ВЕБ 2.0 ТЕХНОЛОГИЙ В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ: ОПЫТ КАНАДЫ

В статье рассмотрена проблема подготовки будущих учителей Канады к использованию социальных сетевых технологий в профессиональной деятельности, освещены дидактические возможности Веб 2.0 технологий в образовании и приведены примеры их применения. Проанализировано, каким образом студенты педагогических специальностей могут присоединиться к глобальному информационному пространству с целью получения необходимых знаний и опыта.

Ключевые слова: Веб 2.0 технологии, информационно-коммуникационные технологии, педагогическое образование Канады, дидактические возможности социальных сетевых технологий.

I. Demchenko

THE USE OF WEB 2.0 TECHNOLOGIES IN TRAINING INTENDING TEACHERS: CANADIAN EXPERIENCE

In the article the problem of intending Canadian teachers' training to using social networking in their future professional activities is considered, educational opportunities of Web 2.0 technologies and examples of their application are pointed out. The issues of how pedagogical specialties students can join the global information space in order to obtain the necessary knowledge and experience are analyzed.

Keywords: Web 2.0 technologies, ICT, Canadian pedagogical education, social networking educational opportunities.

УДК 371.013.77 (Каптерев П.) «19/20»

Л. В. Герасименко

РОЗВИТОК ПРОГРЕСИВНИХ ІДЕЙ П. КАПТЕРЄВА У ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ XX – XXI СТОЛІТЬ

У статті виявлено спадковість сучасної дидактики і прогресивних ідей видатного педагога другої половини XIX – початку XX століття П. Каптерєва. З'ясовано напрями розвитку теорії вченого в педагогіці XX–XXI століть: обґрунтування гуманістичної парадигми навчання, поглиблення теорії цілісного педагогічного процесу; вдосконалення змісту освіти, методів і форм навчання; розроблення особистісно-орієнтованої, розвивальної технології навчання; поглиблення ідей фуркації.

Ключові слова: цілісний педагогічний процес, розвиток, саморозвиток, зміст навчання, методи навчання, фуркація.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасні процеси розбудови незалежної української держави спричиняють потребу в формуванні національної самосвідомості молоді, вимагають дбайливого ставлення до ціннісних, культурних, наукових досягнень минулого. Виникає потреба незаангажованої оцінки історичних реалій, вдумливого осмислення минулого, неупередженого вивчення історичних коренів педагогічних ідей і концепцій, що забезпечує повернення українському народу незаслужено забутих і втрачених імен видатних діячів не лише української педагогіки, а й педагогічної науки ближнього зарубіжжя, сприяючи збагаченню теорії та практики навчання в сучасних умовах.

Петро Федорович Каптерев – добре знаний у другій половині XIX – на початку XX століття педагог, філософ, психолог.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Багатогранний науковий доробок П. Каптерєва неоднозначно оцінювався дослідниками, що зумовлене: зміною суспільного ладу, ідеології й цінностей після жовтня 1917 року. Кінець XX – початок XXI століття позначений зміною парадигми суспільного розвитку, спричинивши інтерес до гуманістичних, демократичних теорій минулого, що